

Info

Jo Leinen par Pamattiesību hartu: „Cilvēktiesības ir eiropiešu identitātes kodols”

Šodien Eiropas Parlaments apstiprinās Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, kuru trīs galvenās ES iestādes svinīgi pasludinās 12. decembrī, dienu pirms Lisabonas līguma parakstīšanas. Jaunais Eiropas Savienības līgums Hartai piešķirs likuma spēku. Ko tas nozīmē Eiropas Savienības iedzīvotājiem? Kā tā atšķiras no Eiropas Cilvēktiesību konvencijas? Uz mūsu jautājumiem atbildēja Parlamenta referents vācu deputāts Jo Leinen (Eiropas Tautas partija).

2000. gadā parakstītajā Pamattiesību hartā ir apstiprinātas Eiropas Savienības pilsoņu pilsoniskās un politiskās tiesības (izteikšanās brīvība, nāvessoda aizliegums utt.), ekonomiskās un sociālās (tiesības streikot, pieeja medicīnas līdzekļiem), kā arī ar tā sauktās "trešās paaudzes" tiesības (vides aizsardzība, patērētāju tiesības, tiesības uz mieru, bioētika, datu aizsardzība). Hartai ir septiņas nodaļas: Cieņa, Brīvība, Solidaritāte, Vienlīdzība, Pilsoņu tiesības, Tiesiskums un Vispārīgi noteikumi.

Pamattiesību harta tika parakstīta jau 2000. gada decembrī. Kādēļ bija jāgaida septiņi gadi, lai to pasludinātu? Kas ir mainījies?

Harta ir neatņemama jaunā Lisabonas līguma daļa, tātad tā iegūs likuma spēku. Ar Lisabonas līguma parakstīšanu 13. decembrī piecdesmit hartā iekļautās brīvības un tiesības kļūs par ES tiesiskā ietvara sastāvdaļu. Tas nozīmē, ka Eiropas Savienības pilsoņiem būs iespēja savas tiesības aizsargāt Eiropas Tiesā Luksemburgā. Pasludināšana savukārt vajadzīga publiskajai redzamībai.

Ko Eiropas Tiesā varēs iesūdzēt?

Harta attiecas tikai un vienīgi uz Eiropas Savienības darbībām un tiesību aktiem, ko vai nu tiešā veidā īsteno Eiropas Komisija vai netiešā veidā — dalībvalstis, reģioni vai pašvaldības. Tā netiks piemērota tīri nacionālām aktivitātēm — tās ir pakļautas dalībvalstu konstitūcijās iekļautajām pamattiesībām.

Kāda būs Hartas saistība ar Eiropas Cilvēktiesību konvenciju, ko 1950. gadā pieņēma Eiropas Padome? Strasbūrā ir arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa.

Pamattiesību harta ir visaptverošāka un modernāka nekā Eiropas Padomes Cilvēktiesību konvencija. Hartā iekļautas tādas modernas tiesības kā vides aizsardzība, laba publiskā administrācija, datu aizsardzība vai cilvēku klonēšanas aizliegums.

Mums, eiropiešiem, ir paveicies, jo mums ir dubulta sistēma, un cilvēktiesību aizsardzībā nav robu. Mums ir gan Eiropas Savienības Pamattiesību harta, gan Eiropas Padomes Cilvēktiesību konvencija. Es uzskatu, ka šī ir pasaulē unikāla

sistēma.

Eiropas Savienība kļūs par Eiropas Padomes Cilvēktiesību konvencijas dalībnieci, un abas tiesas, viena Strasbūrā, otra Luksemburgā, ļoti cieši sadarbosies, tādējādi nodrošinot ES pilsoņiem simtprocentīgu aizsardzību. Jebkurā gadījumā var griezties vai nu Strasbūras, vai nu Luksemburgas tiesā.

Kāds ir Jūsu personīgais viedoklis par Hartu?

Kopš Eiropas atgūšanās no Otrā pasaules kara šausmām, kurā bojā gāja piecdesmit miljoni cilvēku, un no nacistu un pēc tam komunistu smagajiem cilvēktiesību pārkāpumiem, es domāju, ka cilvēktiesību aizsardzība ir Eiropas dvēsele un eiropiešu identitātes kodols. Mēs visi atbalstām Hartā ierakstītās vērtības.

Harta ir Eiropas apvienošanas stūrakmens, it īpaši tādēļ, ka tā simbolizē, ka Eiropas Savienība ir ne tikai liels tirgus, bet arī aizsargā savus pilsoņus. Tā ir pilsoņu Eiropas, ne tikai tirgu un valstu Eiropas izpausme.

Kas ir nākamais solis?

Šis ir pēdējais solis. Uz to mēs gaidījām vairāk nekā 50 gadus.